

Siranya

Iyan Filanderi de ye nin sɛbɛ sɛbɛbaga ye
Ne Ouattara Vincent de y'a yɛlɛma julakan na

Bibili vɛrise miw b'a kɔnɔ, o bɔra Semɛri kɔnɔ.
Kalan yɔrɔ copyright 2000, o dadili bɔra bibili jɛnkulu fɛ
min be diɲɛ bɛɛ kɔnɔ

Kuma kunbabaw sɔrɔyɔrɔw**gafe**

1. Foroba siranya 3
2. Siranya sininyesigi koo la 8
3. Saya nyesian 19
4. Sefenw nyesian 25
5. Siranya koow ni Ala koo 31

1

Foroba Siranya

Adamaden ka nyenemaya te taa ka siranya dan. Ma caama fe, siranya be adamadenw ka here, ni a ka ninsondiya, ani a ka jigi bosi u la. Siranya be se fana k'an ka miiriw n'an ka koo caama muruku.

Siranya ye fen ye, min be soro adamadenw bee ka miiriliw kono, ani siranfen ye u bee kelen kelen soro u ka nyenemaya kono fana ka ye.

O de y'a to an ka daa bena se o kuma kun ma, walisa ka se ka yelen soro a la kitabu sababu la. Sani an ka daa se kuma kun ma, an ka hakili to fen do la, min be se k'an kabakoya.

1. Fan do fe, siranya ye fen nyuma ye :

Tuma do, an be sigi ka miiri ko siranya ye fen jugu ye. K'asoro, fan do fe, siranya be se ka ke tono fen ye an fe.

Siranya be an nyoti tuma do an be wuli ka geleya wala kunkoo do kefe. A file nin ye, n'a sorola ko an ye marifa ci kan men yoro do la, wala an ye waraba konbo kan men sira kun na, siranya b'an gben ka don bonw kono walisa an kana bo. O koo fan fe, siranya b'a to an be feere hakimima yaala an yere ye. A be ten fan caama fe. Ne be miiri ko siranya ye Ala ka lanyini fen do de ye. Ni geleya do be nana i fe, n'i sirana, o ye here ye i fe, siranya b'an cogiya ani k'an kisi geleya ma.

Siranya b'a to an be koo do famu joona, a b'an demε an be boli, wala an bi dogo ka kisi geleya dow ma.

Nka, siranya te se k'an nagasi tuma do an ka nenemaya kono wa?

2. Siranya be se ka ke an ka halakili sababu ye :

Tuma do siranya be bonya, foɔ an te se k'an nisondiya, a be an bali ani k'an murukun geleya do nye fe. O la, an te se ka foyi ke, an te se ka foyi latige, do le be fara an ka kunko kan. O cogo kelen na, siranya ye see soro mogo caama kan, foo u be sigi ka miiri ko nin fen le bena ke nin geleya kofe, wala ko fere yere tena se ka soro nin koo la pewu. O siranya sifa de be wele ko siranya damateme. O siranya sifa be mogo ka miiri tunu, k'o tigi ka nyenemaya cen, ani ka here ni nisondiya, ani jigi bee bo mogo kono.

Nka fen jume de be mogo bila o siranya sifa la, ani an bena fere jume le soro o la ?

Nin sebe deni nin kono, an bena sinsin fen min kan, o fen min be mogo bila siranya la, ani cogo min b'a yira ko ni mogo ye a jigi la Matigi kan, a be se ka see soro o siranya kan, ani ka o siranya mada pewu.

a. Sininyesigi ka siranya :

Miiri min be mogo mine sinye caama, o ye sininyesigi ka koo de ye. Sininyesigi gundo ka bon foɔ ka teme, o de kera sababu ye, mogo te se k'a wogobi k'a don. Ani o sininyesigi

ka dɔnbaliya kera nyinigali caama ye mɔgɔw fɛ, fɔɔ tuma dɔ, a bɛ kɛ siran koo ye, fɔɔ an b'an yere nyiniga ko mun de bena se an ma ? Dinye mɔgɔw bɛɛ ka siranya yeleyelena ye min ye, o ye ka sira mɔgɔ fagabagaw nye, wala wagatiw ka yelemani koow nye. An ka jamana ka wariko geleya wala a fanga nyini cogo bɛ se fana ka siranya bila an na. An bɛ se fana ka siran bɔnɛ koo dɔw nye, min ye bana koo ni sira ka gasarakow min bɛ fɔ fana ko (asidan) ...

Nka an bena nye sɔɔ o sininyesigi siranya koo kan cogo jume ? Tuma dɔ, o siranya koo nunu bɛ kɛ tinye koo ye, tuma dɔ fana a tɛ kɛ tinye koo ye. Jigi lalen Matigi kan bɛ se ka o siranya gen cogo di ? An bena jaabili damani dɔw di.

b. Saya koo :

Fɛn filanan min bɛ nan ni siranya ye, o ye saya ye ? An bɛ sekɔ tugu k'a fɔ ko o ye siranya ye min an t'a bɔ fan lɔn, kamasɔɔ an bɛ se k'an yere nyiniga ko mun le bena se an ma, an sani kɔ. Wagati gelenw ka koo fana bɛ se ka siranya don anw na, o min bɛ se k'an don saya la. An bɛ se ka siran tɔɔɔ nye, wala dimi, min bɛ se ka se an ma sani saya ka nan. K'a sɔɔ, kitabu bɛ jigi di an ma saya ni nyenemaya koo la, ani ka jigi di an ma saya yere kɔfɛ. An an bena ye, ko danaya barika la Yesu Kirisita la, jigibaa bena kɛ an fɛ saya kɔfɛ. O jigi bena an ka dusu kasi koo ban, ani ka saya nyesiran bɔ an na.

c. Ala:

Mɔgɔ dɔw bɛ ye u bɛ siran Ala yɛn. An bɛ se ka tinyɛ di u ma fan jumɛ fɛ? Yala fɛn nyuma lo ka siran i ka jurumu koo ka kiri nyɛ wa ? Ani cogo jumɛ na an bɛ se ka bɔsi o siranya fɛ ? Mɔgɔ bɛ se ka Ala dɔn, ani ka taama n'aye jenyɔgɔya kɔnɔ kasɔɔ siranya tɛ i minɛ wa ? An bɛna jaabili di o nyinigaliw bɛɛ la.

d. Fariya koow :

En lamini cɛw dɔw wala musow dɔw yɛrɛ bɛ se ka siranya bila an na u ka kɛwale juguw kɔnɔn ? O siranya yɛrɛ bɛ dɔw sɔɔɔ u ka sow kɔnɔ. Dɔw fɛ fana u ka baara kɛ yɔɔɔ de bɛ siranya bila u la, dɔw fɛ, siginyɔgɔn juguw lo, dɔw fɛ, mɔgɔ fagalaw de bɛ u ka cin kɔnɔ. An bɛ se ka fɛɛrɛ sɔɔɔ o siranya la cogo jumɛ ? Danaya Yesu Kirisita la bɛ se ka o siranya mada wa ? An bɛna miiri nyɔgɔn fɛ o nyiningaliw la.

e. Fangatigiw :

Fɛn laban belebeleba file nin ye min bɛ mɔgɔ siran : Mɔgɔ caama bɛ siran dibi fangatigiw nyɛ, o minw an bɛ se ka u wele fana ko nii juguw ni jinɛw, ni jinɛmoriya koow, ni dibina koow. Ni an ye danaya kɛ Yesu Kirisita la, Ale bɛ se k'an hɔɔɔnya ka bɔ o siranya koow la, ani ka hɛrɛ ani nyɛsuma di an ma. An bɛna o de nyɛ yira sisan.

3. Yesu de ye hɛrɛ Masakɛ ye :

K'an to dinyɛ nin kɔnɔ, o min siranya b'an ka miiriliw n'an ka dusukun nyagamina, an ka hakilinan taa la, o ye ka Matigi

Yesu Kirisita yira aw la. O min ye Hεε Masace ye. K'amasoro an ka siranya be ban Ale sababu la.

Ka se ka nin sura nin ban, an bεna yoro fila kalan, o min be kumana siranya koo la. O yoro fila bee be bo Zaburuw la, o min ye donkiliw ye ka bo masace Dawuda fe.

An ka lanyini taa ye min ye, o ye ko nin yoro kalantaa ka here ni jigi di a kalanbaaw bee ma.

«Dawuda ka zaburu. Matigi ye ne ka kene ni ne kisibaa ye. Ne na sira joni nye? Matigi ye ne nii marabaa ye, ne jaa na tige joni nye? Mogo juguw nana ne kama ko u be ne farisogo dun tuma min na, ne kelenyogonw ni ne juguw kɔni, u talonna ka bin. Hali ni keɛbolo ye daga sigi ne da la, ne dusukun tena siran fewu. Ni keɛ wulila ne kama, hali o, ne jigi na sigi. Ne ye fen kelen deli Matigi fe, ne na o de nyini. Ko ne ka sigi Matigi ka so kɔɔ ne sii tilew bee la ka Matigi nɔɔɔ file, ka kakabakoya a batosoba la, katuguni a na ne sigi a ka finiso kɔɔ degun don na, ka ne dogo a ka finiso dogodogo la. A na ne yelen fara kan.»
(Zaburu 27: 1-5)

«Ni ne siranna tuma min na, ne na ne jigi da i kan. Ne na Ala tanu a ka kuma fɔlen kɔɔɔ. Ne ye ne jigi da Ala kan, ne tena siran foyi nye. Mogo sata be se ka mun ke ne la? U be tile ka ne ka kumaw

yelema, u be ko jugu dama miiri ne kama. U be nyagɔɔn laje ka u dogo ka ne sen nɔw kɔɔsi, k'a masɔɔ u b'a fe ka ne faga.

I be ne ka kunfetaa cogo bee kɔɔsi ka ne nyaji mara minen kɔɔ. U sebennen te i ka kitabu kɔɔ wa ? Ni ne ye i tɔɔ wele don min na, ne juguw na u mabɔ. Ne y'a dɔn ko Ala be ne fe, Ne na Ala tanu a ka kuma fɔlen kɔɔ. ɔwɔ, ne na Matigi tanu a ka kuma fɔlen kɔɔ. Ne ye ne jigi da Ala kan, ne tena siran foyi nye. Mɔɔ sata be se ka mun ke ne la ?

Ala, ne ye dafale min ke i la, ne ka kan ka o bɔ. Ne na barika dali saraka bɔ i ye.

K'a masɔɔ i ye ne kisi saya ma ka ne sen kisi binni ma, walisa ne ka taama Ala nye kɔɔ nyenemaya keneyeelen na.» (Zaburu 56: 4-7; 9-14)

2

Siranya sininyesigi koo la

1. Mɔɔ sii te sini ka koo dɔn:

Sini koo ka siranya, o min ye ko mun le bɛna se an ma, o siranya sifa ka caa bi. An be dinye min na, sini koo ka siranya de ka bon mɔɔw ka dusukun na ka teme fen bee kan. An be

siran ko kele dɔ mankan kana ke yɔɔ dɔ la ani o finteni kana se an ma ; wala an kana bɔɔ an ka baara la ; wala ko an ka sumaw tɛna nye nyina san nin na ; wala ko bana kana an minɛ, i n'a fɔ sida bana, wala bana min be wele ko kanseri bana, wala ko mɔgɔ fagabaw kana bi an kan ani o nyɔgɔnaw...

Tinye na, an tɛ sini ka koo dɔn, o kɛra sababu ye ka siranya ni jaatige ni hami lase dɔw ma kosebe.

Kunagoya ye min ye, o ye ko o sini ka siranya kɛra sababu ye ka dɔw nyɔti foo u wulila ka cogo nyini ka o sini ka koo dɔn ka tɛmɛ joosɔnnaw fe ani karamɔgɔw fe, wala yelikelaw ani subagaw fe.

An balima danabaw minw be Kitabu kalan, u b'a dɔn ko kitabu jeni tɛ ni joosɔn koo wala dibinan koo sii ye, katuguni an b'a fɔ u ye tuma beɛ ko u ka u yere kolpsi o koow ma. Nka, n'a sɔɔla ko dɔw be u yeɛma jinaw fe ka se ka u ka siranya mada, kunkankoo min b'a kɔfe, o bɛna juguya ka fara folɔ taa kan yere.

Sini ka siranya kɛra siranya ye minw fe, u be se ka mun de ke sa ?

Kitabu be mun fɔ o koo la ?

2. Dususuma kuma be sɔɔ kitabu la :

Kitabu be an lasɔmi ko an k'an jigi la Matigi kan, katuguni Ale de ye an ka sininyesigi ka kuntigi ye.

An be se ka o nyɔɔɔna ko tan tan sɔɔ kitabu kɔɔ, ni o ye ko Ala be kumana mɔɔɔw dɔw fe, wala gbasotigiw fe, wala jamana mɔɔɔw dɔ ma, k'a fɔ u ye ko: *«Aw kana siran» wala ko : «Aw kana siran foyi nye kamasɔɔ ne be ni aw ye !»*

A be kumana mɔɔɔ minw fe o cogo la, u kera mɔɔɔw ye minw tun be ni geleya ye sininyesigi koo la, wala kojugu dɔ tun be u dendena : i n'a fɔ kele koo, wala minw gena ka bɔ u ka jamana la, wala tɔɔ dɔ ye u sɔɔ. Ani o nyɔɔɔna caama...

a. Ezayi ka kitabu yɔɔ dɔ file nin ye :

An ka o yɔɔ dɔw kalan, o min b'an lasɔmi ko an kana siran. O kama, kuma kise min bɔɔra Ezayi yere daa la, o file sura 43, haya 1 ka se 4 ma.

«Ayiwa sisan Yakuba, Matigi min ye i da, Israel ale min ye i dila, a ko: i kana siran, k'a masɔɔ ne ye i kunmabɔ. Ne ye i wele i tɔɔɔ la, i ye ne ta ye. Ni i be jiw cɛtigi tuma min na, ne na ke i fe yen. Ni i be bajiw cɛtigi tuma min na, u tena i tunun. Ni i be tasuma cɛtigi, a tena i jeni, tasuma mana tena i jeni. K'a masɔɔ ne, Matigi, ne ye i ka Ala ye, ne, Israel ka Senuma, ne ye i Kisibaa ye. Ne ye Misira di ka ke i kunmabɔ sara ye, ka Etiopi ni Seba di ka bila i nɔ na. K'a masɔɔ i ko ka bon ne

bolo, i ka kan ni bonya ye sabu ne be i kanu. Ne na ceƙu di i no na, ka siyaw di ka ke i ni kunmabo sara ye.» (Ezayi 43: 1-4)

i. Ezayi ka kuma tun nyɛsina min ?

Ezayi ka kuma, ni o tun ye jigi sigi kiraya kuma ye, o tun ben na ni wagati ye, min Isirayeli denw, ni u be wele fana ko Zuda bɔnsɔnw, tun bena wagati gɛlen cɛtigɛ. A tun bena a ka jamana halakilito ye. Jamana wɛrɛ mɔgɔw n'a zeruzalɛmu mɔgɔw cɛ, ani ka mɔgɔ caama ka joli woyoto ye sirabaw kan, ani minw bena to sii kan, u bena olugu cɛ fana ka taa ni u ye jamana wɛrɛ la yɔrɔ jan. O la, u ka sininyɛsigi koo tun kɛra jɔrɔ ye u ma kɔsɛbɛ, u tun be siran bɔnɛ koo nyɛ, u tun be siran fana ko Matigi bena ban olugu la.

Isirayelidenw ka koo tun be siranya kun bo u fɛ, nka Matigi y'a fo a ye ka bo a ka cira daa la ko: *«Aw kana siran.»*

K'a sɔrɔ, Matigi ma nin lasɔmili kuma di : min b'a fo ko *«aw kana jɔrɔ,»* kamasɔrɔ, A tun y'a latigɛ k'a ka mɔgɔw kisi bɔno koow ma !

O cogo kelen na bi, Matigi ma lahidu sii ta mɔgɔ sii ye ko Ale bena an kisi gɛlɛyaw ni kɔrɔbɔliw ma.

An ka jigi tɛ foyi fo an ye, gɛlɛyabaw be danaba caama bugra ka ben bi nin na. N'a be o cogo la, Matigi b'a fɛ ka mun de fo tuma min na a y'a fo ko: *«aw kana siran, aw jaa kana tigɛ»* ?

ii. Matigi bɛna to ni anw ye :

An ye yɔrɔ min kalan ten, o yɔrɔ ye tinyɛ yɛrɛ de fɔ. Ala ka jama min tun bɛ yen Cira Ezayi wagati la, olugu tun bɛna tɛmɛ jiiw ni tasuma cɛma yɛrɛ de. An bi mɔɔw fana bɛ se ka o gɛlɛya sifa dɔn.

An kumana o jii ni o tasuma min koo la, o bɛ kɔrɔbɔliw, ni gɛlɛyaw, ni tɔrɔ de yira. Ezayi bɛ min fɔra, o ye ko tuma min an bɛ o gɛlɛyaw cɛtigɛra, Matigi bɛ n'anw ye.

A file, tuma min an bɛ gɛlɛyaw kunbɛ, ni sininyɛsigi kɛra siranya ye an fɛ tuma min, an b'a fɔ ko Matigi bana anw na. Ayiwa, cira Ezayi b'a fɔ an ye ko Matigi ma ban anw na.

An bɛ dinyɛ min na, Ala tɛ layidu ta anw ye ko an tena gɛlɛyaw kunbɛn. Nka, a bɛ lahidu ta an ye ko Ale bɛna kɛ ni anw ye tuma bɛɛ, anw min kɛra a ka mɔɔw ye. O tinyɛ kuma de ka kan k'an jigi sigi, ka siranya ani sininyɛsigi siranya bɔ anw na.

K'a ta sisan, n'an y'a lɔn ko Matigi bɛ n'an ye, an m'an kan ka siran tugu. Nka sisan, an bɛna lɔn cogo di ko Matigi bɛ ye, ani ko A bɛ ni anw ye?

iii. Ala bɛna dɛmɛli kɛ :

Ala tɛmɛna cira Ezayi fɛ k'a ka kanuya yira a ka jama ma. Bi fana, mɔɔ o mɔɔ min b'a jigi la Yesu Kirisita kan, Ala b'o tigiw kanu. Sini koo mana kɛ cogo o cogo, an bɛ se k'an jigi

la Ala kan: Ala bɛna a ka kanuya, n'a ka kantigiya yira an na fɔɔ ka se laban ma.

Ayiwa, Ala bɛ a ka kanuya yira an na cogo jumɛ, tuma min an bɛ gɛɛɛya sifaw dɔw kɔɔ wa?

Kitabu faani lo ni nyeyirala caama ye, min bɛ Ala ka kanuya yira a ka mɔɔw ka fan fɛ, tuma min u bɛ gɛɛyaw kɔɔ. O gɛɛyaw bɛɛ kelen kelen kɔɔ, Matigi bɛ jaabili kabakoma kɛ. Matigi bɛna a ka kantigiya yira, A bɛna a ka kanuya yira nin sɛbɛ kalanbaw bɛɛ ma, tuma min na aw bɛna kɛ kɔɔɔli kɔɔ.

Tuma dɔ, Matigi bɛ jaabili kɛ ka yɛɛmani kura don an ka nyɛɛmaya la. A bɛ an ka makonyɛ fɛnw di an ma, tuma min an b'a miiri ko fɛn dɛsɛra an na. A bɛ se k'an foni ani k'an bɔsi farati koow ma.

K'asɔɔ dɔw fɛ, Matigi bɛ u dɛmɛ, ani ka u tanga koow dɔ ma, k'a ka hakilitigiya di u ma, k'u barika lakuraya, walisa u ka se ka see sɔɔ u ka barikantanyaw ma.

Demɛnsɛn ma deli ka fɛn min kɛ a ka nyɛɛmaya kɔɔ ka ye, a bɛ siran ka o kɛ. A bɛ o cogo la ni den min b'a fɛ ka wuli ka taama kura ye, a bɛ siran ka sen bɔ. Kamaledɛn siyɛn fɔɔ ka tugu a face kɔ kongo yaala la, a bɛ sira. Nka ni a face y'a jaageɛya, a bɛ barika sɔɔ. Den ka kan ka min kɛ, ni a face ye nyeyirali dɔ kɛ, wala k'a jaa gɛɛya d'a ma, o b'a dɛmɛ ka siranya gbɛn ka bɔ a la. A bɛ o cogo kelen na ni Matigi ye, A

bε an cεma, ani an bε se k'a kan lame ka tεmε kitabu kalan fε. N'an hakili toora o tinyε kumaw la, an bε yɔɔ jan siranya min filera, o sini ka siranya bεna ban.

b. Poli ka kitabu yɔɔ dɔw kalan koo :

Sani an ka nin baro sen laban, an ka poli ka kumaw dɔw kalan. A bε o jigi kuma kelen de fɔɔra fana: Matigi ka kanuya tε ban, barika b'ara, ani a ka senu ka tεmε fεn bεε kan. O miiriya ka nan ka siranya n'an ka hamina koo bεε gben!

«Ne y'a dɔn k'a jeya ko saya wo, nyenemaya wo, melekew wo, kuntigiyaw wo, sisan fenw wo, fen nataw wo, sebaayaw wo, sankolola fenw wo, dugukolo kan fenw wo, wala dafen sifa o sifa, olu si tena se ka an fara ka bɔ Ala ka kanuya la min bε Krisita Yesu an Matigi la.»

(Oromekaw 8: 38-39)

3. An k'an ka siranya koo sigεsigε:

An ye yɔɔ damani dɔw file kalan tεmeni la, fεn min bε se ka sininyesigi siranya bila an na. Ani an ye aw jaa geleya ko aw k'aw ka danaya n'aw ka jigi ke Matigi ye, kamasɔɔ, aw ka nyenemaya mana geleya sɔɔ cogo o cogo, aw bε se k'aw jigi la a ka kantigiya kan.

An kɔna ka fɔ ko siranya bε se k'an dεmε ka koo dɔ nye, wala a bε an nyoti k'an don koo dɔ la. O cogo la fana, a bε se k'an dεmε walisa an bε janto koo dɔ la ka nye. Siranya bε se fana k'an dεmε an bε latigeri hakilima ke. Siranya bε se ka ke

sababu ye fana k'an muruku, ani k'an ka nyenemaya bee cen.

O de kɔsɔn, an ka kan ka fen fɔɔ min ke, o ye ka miiri jagabo fɔɔ, k'a file ni siranya min b'an na, n'a nyuma don wala n'a nyuma te. Ani k'a file fana, fen min b'an sirana, yala n'o siranya bena se ka yelɛma ka ke tinye ye, wala a te se ka ke tinye ye.

Mɔɔɔ dɔw be yen, olugu be siran ka don avion kɔɔ ka taa yɔɔ dɔ la. Kamasɔɔ, u be siran ko avion kana bɔ sanfe ka ben ka yerɛke ni olugu ye. O siranya b'a bali avion don na a sii tile bee la ! Ahh o ye nimisa ye sa ! Tinye do, tuma dɔ avion dɔw be ben ka mɔɔɔ caama faga. O koo fana ke man di. Fen min b'a to avion be ben, o cɛɛni fen ka dɔɔɔ, o de b'a to an be yele avion kan ka sɔɔ an te siran.

Ayiwa mun de be ele siran ? I yere sigesige k'a file n'o siranya be se ka yelɛma ka ke tinye koo ye, wala ni ele ka siranya be nan ka bɔ i ka fen yetaw la, o min ye dinye ka geleyaw ye.

4. An ka kɔɔsili don :

Siranya be se k'a ka baara ke. A be se fana ka ke sababu ye, walisa an be miiri nyuma latige ka se ka kisi sini ka siranya ma. I be siran ko sida bana bena i mine wa? N'l b'a fe ka kisi sida bana nye, I ka I yere tanga musu koo ma, n'l ma furu. I be sirana ko samiya tena nye I fe wa? Wala ko I bena bɔne I ka baara la wa? Wala ka kelew sɔɔ ni mɔɔɔw ye wa? Ayiwa,

a ka fisa I ka kɔn ka miiri fɛɛɛ nyuma koo la min bɛ se ka I tanga o koo la. Nka I na se ka kisi o koow ma cogo di.

5. Sininyɛsigi ka gɛɛɛya:

A gɛyalen don Adamadenw bɛɛ fɛ ko mɔgɔ sii tɛ se ka labeni kɛ a yɛɛ ye ka kisi sini ka gɛɛɛya sifaw bɛɛ ma.

Ni mɔgɔ ko a bɛ sini koo dɔn, I bɛ taa sɔɔ ko a ka lɔni gbuni lo. Nka an man kan ka siran sini ka koo nyɛ, ani o bɛ kɛ sababu ye k'an ka nyɛnɛmaya nagasi bi.

6. Matigi b'a ka hɛɛ di :

N'an bɛ delili kɛ ani ka kitabu kalan, an ka siranya bɛ se ka mada, ani an bɛ see sɔɔ an ka hamina koo kan, ani k'a lɔn an bɛna kɛ cogo min na ka see sɔɔ o koo bɛɛ kan. Ciden poli ye dɔ fɔ a ka bataki dɔ la, a ye o min ci filipukaw ma.

«Aw hakili kana nyagami foyi la, nka fɛn o fɛn ko bɛ aw la, aw ka o nyini Ala fɛ ni deliliw ni delilibaw ni barika dali ye, N'o kera, Ala ka hɛɛ min bɛ tɛmɛn mɔgɔw ka miiriliw bɛɛ kan, o na wa dusukunw ni aw ka miiriliw mara Krisita Yesu la. O bɛɛ kɔ, balimaw, ko minnu ye tinyɛ ye, ko min bɛ bɛn bonyali ma, ko min tilenen bɛ, ko min jɛlen don, ko min ka di, ko min ka nyi, ko min ka kan ni tanuli ye, aw ka miiri o kow bɛɛ la.»

(Filipukaw 4: 6-8)

Nin yɔɔ kalani kɔ, an b'a ye delili barika la, Ala be here di. Tuma o tuma ni hami be anw na, wala ni siranya lo, wala a mana ke fen o fen ye, kunadiya be an fe ka se ka gere Ala ra ka o kun koo bee fo a ye. K'an to delili la, Ala be nan an fe k'an dusu suma, k'an jigi tugu.

Poli be taa nye k'an jaa geleya ko: « *fen min ye tinye ye, min togo nyuma be fo, min tileni be, ani min saniyalen be, o ka ke an ka miirina taa ye...* »

Siranya mana an mine, an ka miriliw bee be taa o siranya fen na, ani an be jɔɔɔ ko mun de bena se an ma. Tuma do an ka miriliw be taa ko kɔɔw dow wuli, o min te na se ka ke tinye ye ka ye. An ka miriliw tena se ka o koo yelema, fo ka juguya le. N'a be o cogo la, an bena se ka o miriliw gen ka bo cogo jume na an ka dusukun kɔɔ ? An mako be ka o mirili juguw yelema a ka ke mirili senuma ye. An do bena yelema fan jume fe ka mirili nyuma sɔɔ? Fere nyuma ye min ye, o ye ko aw ka kitabu kalan.

Kitabu kɔɔ, an be Ala ka miriya sɔɔ a kɔɔ. An be kuma sɔɔ o min ye tinye kuma ye, a nyɔɔɔn te ye, ani o kuma tileni be.

Ala ye min fo a ka kitabu kɔɔ, n'an b'a sigesige, an ka miiri bi bɔsi ka bo siranya bolo. N'o kera, an tun be siran fen min nye, o siranya be yelema ani an be jaa geleya ni jigi sɔɔ sini kan.

O cogo la, a ka nyi an ka to ka kitabu kalan. O cogo la an bɛna bɛn nyuma sɔɔ ni Matigi ye. An Faa min bɛ sankolo la, a b'a fɛ k'an ka siranya ban, i n'a fɔ bangebɛaa nyuma bɛ cogo nyini k'a ka dence bɔ siranya bolo cogo min.

7. Jigi :

An bɛ kumana siranya koo la, o siranya min bɛ se ka nan ni geleya ye an ma sini. Danaba sɛbɛ o danaba sɛbɛ, sini bɛ ni jigi banbali ye danaba sɛbɛw fɛ. Kamasɔɔ lon dɔ, Ala bɛna an kunu k'an bɔ suuw cɛma walisa an ka se ka nyɛnɛmaya kudaye ni Ale ye a ka masaya la, siranya tɛna kɛ o yɔɔ la tugu. Sini ka koo bɛ ni sigasiga ye, nka jigi nyuma min b'a fɛ, o jigi ka kan k'an wasa ani k'an demɛ walisa an ka see sɔɔ lon o lon ka siranya kan.

*«Ne ye ne jigi la Matigi kan,
ne jigi sɛmɛlen bɛ ale la,
ne jugu bɛ a ka kuma kan.
Ne bɛ Matigi makɔɔli kan,
ɔwɔ, ka tɛmɛn kɔɔsilikelaw ka duguje makɔɔli
kan.»* (Zaburu 130: 5-6)

Sufɛ makɔɔlikelaw min bɛ kɔɔli kɛ foo ka se sɔɔma, o ka di ne ye hali. O surasiw wala o cɛw bɛ munumunu kogo kɔfɛ foo ka se sɔɔma ma, walisa ka se ka u ka juguw bali ka fɛn dɔ kɛ.

An bɛ se k'a miiri ka ye ko tuma dɔ, suu bɛ janya u fɛ hali, ani siranya b'a la. Nka o kɔɔlikelaw bɛ u jaa geleya ka o kɛ,

ani u be jigi la ko yani sooni dugu bena je. Mogo sii te sigasiga ko duguje le be tugu suu ko, o cogo kelen na fana, an ma kan ka sigasiga ko sii jan banbali fana bena tugu suu ko k'an to nin dugukolon kan. Tiyε do, an b'a lon ko nyenemaya ka gele tuma do, nka n'an be sini ka yelen nkoroma yera yoro jan, a fani jigi nyuma la, o ka k'an ka an demε an ka se ka lo ka nyε, ani ka tugu an ka sira la.

=====

3 **Saya nyεsiran**

Tiyε lo, an b'a lon koni ko saya be nan ni siranya ye, o siranya be juguya yere tuma min an b'a ye ko kojugu do be an dendena.

Ne y'a men ko farafin jamanaw dow la, Pasiteriw ni Muperi nyamogow be sanga la lon o lon ka kun ke ko SIDA le be mogow halakira. Ayiwa, n'an be nyenemaya yoro min saya be halakili la ten, a ka gelen tuma do.

Nka, bana doron le te nan ni siranya ye. Dow fe, kele magakan de be siranya bila u la, dow fe wagati yere cogo le nyagamina, ka ke siranya ye olugu fe. Wala dow fe, i n'a fo u y'a ye ko koroya be sera u ma min ke, o be siranya bila u la.

1. Saya kera sababu ye ka siranya min wuli mɔgɔw kan :

Mɔgɔ bɛ sira tɔɔɔ nyɛ ka sɔɔ ka sa. A bɛ se ka siran ko ni saya sera, ale tena a ka siginyɔgɔw ye tugu. O mɔgɔ bɛ sirana saya kɔfɛ koo nyɛ, fɛn min bɛna se ale ma saya kɔfɛ. An dun bɛna sinsin o siranya sugu le kan, walisa ka se ka hɛrɛ ni jigi nyuma di aw ma.

Saya kera fɛn jugu ye, min bɛ nan ni dusukasiba ye. Nka an dun bɛna kɛ di ka hɛrɛ sɔɔ nin cogo la ?

2. Yesu de ye suu kunuli ani nyɛnɛmaya ye :

An bɛna yuhana ka kitabu sura tan ni kelen sigɛsigɛ ka miiri kɛcogo ni kalan min Yesu y'a di tuma min a ka terice Lazari sara.

O sura bisaba ni duuru la, an b'a ye o yɔɔ la ko «*Yesu kasira.*» U nana fɔ Yesu ye ko a terice saara, ani a y'a ye ko o saya kera nyɛnasisi ko ye a lamini mɔgɔw fɛ. Fɛn min ye saya dimi ye, Yesu bɛ o dɔn, A ye saya dimi lɔn adamadenw fɛ, o min bɛna se bɛɛ kelen kelen ma. Yesu fana bɛ hami k'an sɔn ! Nka jigi ni dusu saloli bɛ bɔ min k'an ka siranya bɔ an na saya tuma la?

Yesu ye kabako kuma min fɔ, an ka o kalan sisan.

«Ne de ye suu kunuli ni nyɛnɛmaya ye. Mɔgɔ min y'a jigi la ne kan, o tigi bɛna nyɛnɛmaya, hali n'a saara.» (Yuhana 11: 25)

a. Sukunuli kɔɔ n'a ka nafa ye min ye:

Adamadenw bɛɛ bɛ miiri nyenɛmaya koo la saya kɔfɛ, u bɛɛ b'a lon nyenɛmaya bɛ ye saya kɔfɛ. Nka o bɛɛ n'a taa, u bɛ u yɛɛ nyiniga caama ko: saya kɔfɛ mun le bɛ ye, ani cogo jume lo an b'a ta ka se ye?

K'a sɔɔ Yesu bɛ jigi kuma di mɔɔw bɛɛ ma o koo la. Tuma dɔ a bɛ kuma u fɛ nyenɛmaya banbali koo la, ani suu kunuli ko la fana. O kɔɔ b'a yira ko lon dɔ, an ka niw bɛna don farisogo kura la lon dɔ, ka nyenɛmaya kura sɔɔ, o min tɛ ban.

b. O suukunuli jigi sɔɔ cogo:

N'an laara Yesu Kirisita la, ani k'an jigi kɛ ale kelen ye, ko ale kelen de bɛ se ka nyenɛmaya kura di an ma, ani nyenɛmaya banbali, an bɛ se ka o suukunuli sɔɔ.

Kamasɔɔ, n'an laara Yesu la o cogo la, an bɛ se ka o jigi nin sɔɔ ko saya kɛra fɛn ye an bɛ don a kɔɔ ka tɛmɛ ka taa hɛɛ yɔɔ la. O la, n'an lara a la ko o koo bɛ ten, siranya ni hami dusukasiw bɛɛ bɛ ban. O cogo la, an bɛ se ka fɔ i n'a fɔ ciden poli y'a fɔ cogo min na ko: «saya i ka bagan bɛ min!» (1 Korɛntekaw 15: 55)

c. Yesu yɛɛ y'a yira ko ale de ye suukunuli ye:

Yesu ye min fɔ, kabako koo lo. A ko ale de ye nyenɛmaya ni saya kuntigi ye. O koo kɔni fɔ koo ka nɔɔ, an bɛ se k'a lon cogo di ko A ye min fɔ ten, ko o ye tinyɛ ye ?

Nyeyirali fila b'an bɔ.

A fɔɔ, n'an y'a file Yuhana sura tan ni kelen na, Yesu be kabako ke ka yira ko ale ye min fɔ, o ye tinye de ye. A y'a fɔ ka dafa ko : «*Ne de ye suukunuli ani nyenemaya ye*» A ye o fɔ min ke, a b'a fe k'a ke ka yira fana.

«Yesu dusu kasilen ko kura, a sera kaburu ma. Kuluwo tun don, a da tugulen tun be ni kabakurun ye. Yesu ko : Aye kabakurun bɔ yen.

Su balimamuso Marte y'a fɔ a yeko : Matigi, i b'a sɔɔ a suma bɔra sa. Bi ye a tile naani de ye kaburu kɔɔ. Yesu y'a fɔ a ye ko : Ne m'a fɔ i ye ko ni i be dannaya ke, i na Ala ka sebaaya ye wa ? U ye kabakurun bɔ yen. Yesu ye a nye kɔɔta san fe k'a fɔ ko: Ne Fa, ne be barika da I ye ko I ye ne lamɛn. Ne y'a dɔn ko I be ne lamɛn tuma beɛ, nka ne ye o fɔ ne laminijama kɔɔɔn, walisa u ka da a la ko e de ye ne ci. O kumaw fɔlen kɔ, a perenna ni kanba ye ko : Lazare, bɔ kenema. Su bɔra, a senw ni a bolow melekelen tun don ni fini ye, kunnasiri tun be a nyeda la. Yesu y'a fɔ u ye ko : A y'a foni, k'a bila ka taa.» (Yuhana 11: 38-45)

Nin cogo la lo, Lazare min tun saara, sekɔra ka kunu tugu, k'a yira ko Yesu de ye nyenemaya ani saya ka kuntigi ye.

Ka kenye ni kitabu ka kumaw ye, Yesu ye nin kabako sifa saba de ke k'a to a ka baara la dugukolon kan. A b'a yira an

ma ko tinye na, Ale de ye seetigi ye nyenemaya ni saya kan, i n'a fo an y'a yira ka geya cogo min na. A tun be a ka kuma fotaw dafa ni kewalenw ye. O temeni ko, a tun b'a fe ka teme nin kabako kelenw fe, o min ye kunuli koo ye, k'an nye sin fan were fe min nyogon te fana. Ani o koo bena dafa lon do.

3. Matigi ka lon :

Yesu b'a fe ka taa n'an ye, o be min wele kitabu kono ko «Matigi ka lon.» O ye lon ye, min Matigi Yesu bena seko ka nan a noko kono. O don yere la lo suuw bena kunu ka nii ani farisogo soro, o ko n'u bena to nyenemaya banbali la wala n'u bena tunu ka bo Matigi nye koro pewu ka taa jahanama la. O don na lo mogow bee bena kunu.

Ka na se sisan ma, an kumana kunuli koo la, ani k'a yira ko jigi kuma lo. K'asoro an ye kuma do fara a kan, o min ye kiri ani jahanama don ko ye. O men koo dun be siranya bila mogon la.

a. Jahanama koo :

Jahanama ko b'a yira an ma ko a ka fisa an k'an jigi ke Yesu ye, kamasoro, I n'a fo an y'a fo cogo min na, Yesu kelen de be se ka sukunuli di an ma walisa an ka nyenemaya banbali soro ni ale ye. N'o te jahanama de bena ke yoro ye min siranya b'a la.

b. Fen min be yen saya kofe :

Ka kanye ni kitabu ka kuma fo taa ye, danaba sebe doron de be se ka here ani jigi soro tuma min na a be saya daa fe.

K'an to nin koo nin nyɔɔɔn nyɛfɛ, an ka kan k'a lɔn n'an ka kan ka la Yesu la.

4. Yesu kununa :

An y'a ye ka ban ko Yesu tun bɛ min fɔ, a tun bɛ kɛwalen fana kɛ k'a yira ko tinyɛ bɛ Ale ka kuma la. A ye Lazare kunu ka bɔ suw cɛmɛ, nka fɛn wɛrɛ fana tora, min ye a laban ye.

Yesu yɛrɛ ma to saya hadɛsi kɔɔɔ. A kununa, a bɔɔra saya la ka don nyɛnɛmaya la. Jama kulu caama de ye o sereya kɛ. O koo nunu bɛɛ b' a yira an na ko Yesu ye jigi layɔɔ ye. An bɛ se ka danaya kɛ a la. O bɛ se k'an ka siranya ban, ani k'an dɛmɛ ka see sɔɔɔ an ka nyɛnɛsisi koow la, ani saya siranya kan.

5. Nyɛnɛmaya min bɛ sɔɔɔ saya kɔfɛ :

Nka an bɛna kɛ fɛn min ye saya kɔfɛ, yala an bɛ se ka nyɛfɔli kɛ o kan wa ? Nyɛnɛmaya min bɛ o yɔɔɔ la, ni o ni sisan taa bɛɛ ye kelen ye, ayiwa o tɛ se ka kɛ jigi la yɔɔɔ ye.

Nin sɛbɛ kalanbagaw, aw ka jigi sɔɔɔ ! An tɛna sɛkɔ ka nan nyɛnɛmaya dugukolon kan, tilɛnbaliya ni kɛlɛw ni kɔɔɔbɔli sifaw faara o min kan. Ayi o tɛ, sini ka nyɛnɛmaya banbali bɛna kɛ min ye, kitabu bɛ a fitini dɔɔɔn de yira an ma, walisa an ka siranya ka ban. O la, an ka yirali kitabu kalan. Sura 21: 3-4 :

*«Ne ye kumakanba mɛn ka bɔ masasigilan na,
ko : Ala sigiso file mɔɔɔw cɛma ! Ale na sigi u fɛ, u*

na ke a ka mɔɔw ye, Ala yere na ke u fe yen ka ke u ka Ala ye. A na nyɛjii bɛɛ ce ka bo u nye la. Saya tena ke tun, su kasi fana tena ke tun, wala kasikan wala dimin, k'a masɔɔ fen fɔɔw temenna.»

O cogo la, an be aw jaa gɛɛya, walisa aw ka nyenatɔmɔli nyuma ke sani saya ka se. Yesu be jigi di anw ma, a be nan ni fere ye min b'an ka siranya ban. O de kɔɔɔn an be aw jaa gɛɛya walisa aw ka aw danaya bɛɛ ke Yesu kan !

---

4 Sefɛnw nyɛsira

1. «Sefɛnw» kɔɔ ye mun ye :

Ciden poli de ye nin kuma kise ta ko «sefɛnw»,

Ka bo a ka bataki kɔɔ, a ye o min ci Efezikaw ma, k'a se ka nijuguw ni jinaw ka baara jugu bɛɛ yira, o min be nyataga sɔɔla nin dinye kɔɔ.

An bɛɛ b'a lon ko landaw bɛɛ la, o sefɛnw nunu ye mɔɔw siri ni siranya sifaw bɛɛ ye, ani cogo bɛɛ la.

2. Dibinan koow ka nyeyirali :

An be se ka dibinan koo dɔw yira i n'a fɔ jinamoriya, ani subagaya koow, ani mɔgɔ minw b'a fe ka u ka kun koo lɔn, ani u be suu kɔrɔw wele.

Mɔgɔw wɛrɛw dɔw be ye fana, olugu dɔw be tugu nigi fe ka joo denw dilan, ani sukɔrɔ weleli, fɔɔ u be yeɛma ka ke o fɛnw jɔnw ye. U be siranya wele ka bila u yeɛ la.

3. Dibinan koow ka kunkankoo :

Aw minw kera an ka teriw ye, n'aw be nin seɓe kalana, an lani b'ara ko aw be nijuguw ka baara keɓogow lɔn. Ani aw b'a lɔn ko o dibinan koo kera ka mɔgɔ caama bila banaw ni fatɔya la. Ani o koo beɛ bɔra nijuguw fe.

Ne yeɛ min ye mɔgɔ caama kunɓen dinye kɔɔ, min ye u kun don nin dibila koow la, ani u beɛ kelen kelen y'a fɔ ne ye ko u ye siranyabaa sɔrɔ, u doni kɔ nin dibinan kow la.

4. Kitabu be min kalan an ye :

Kitabu be an bali walisa an kana an kun don dibinan kow ni sefɛnw ka fanga kɔrɔ.

Ni kitabu be an bali o koow ma, o b'a yira ko an be ni nafa ye Ala nye kɔrɔ, ani an be a dusu la. Fan wɛrɛ fe, n'an samana o koo nunu nɔfe, o de b'a yira ko an jigi tɛ Matigi kan. Ni an samana dibi koo nɔ fe, o kɔrɔ b'a yira ko nijuguw de kera an ka baarakenyɔgɔnw ye, o la, wajibi lo an ka kɔ sin Ala ka

yelen ma, ani ka ban Ala ka tinye n'a ka tileniya ani nyenemaya min a y'a di adamadenw bee ma.

Ka fara o kan, ni Matigi y'an bali o koow la, o koro ko a b'a fe k'an kisi geleya juguw ma.

Yala aw be son ka san fila den to a kelen na a be sirabaa cetige a kelen wa? Aw te son ka o ke! Yala aw be son ka den to a kelen na bon koro ni saa jugu ye nyoro fe wa? Wala k'a to yiri do jukoro, wara be la yoro min na wa? Aw te son ka o ke! An be kon ka an denw lasomi kojugu koo la, o te nin ye ko an b'a fe ka u bali here soro la, nka o ke kun ye ka u tanga kojugu ma.

A be o cogo la fana, anw ni Ala ce fana. A b'a lon ko dibinan koow ye kojugu ye anw ma.

O dibinan koo be se k'an nige a damine la, i n'a fo ko fen nyuma do. Nka a tinye ye min ye, o ye k'an halaki. O koow kekun ye min ye, o ye k'an yoro janya ni Ala ye, ani k'an ka nyenemaya cen, ani k'an ke siranya ka jon ye.

Ayiwa ni o koow be ye, ka se ka nyenasisi bila an kan, an be se ka min kolosi k'a ye mogo tow fe o min sera ka honyo, ani o be o sereya bo, yala cogo be anw fe fana ka se ka honyo wa?

5. Yesu de be hɔɔɔɔɔɔɔɔ di :

Ala ma anw dan ko an ka nyenemaya nyenasisi kɔɔɔ. A ye an dan walisa an ka se ka nyenemaya dusu diya kɔɔɔ, ani here kɔɔɔ, ka Ala ka here lɔn an ka ko ketaw bee la, ani an ka miiriliw bee la. Ayiwa n'an b'a fe ka foni ka bo o hakili nyagami koow la, nijuguw be min bila an kan, an ka kan ka Ala de wele, ani a ye min ci, ni o ye Yesu Kirisita ye.

An y'a kɔɔɔsi ka ye ko mɔɔɔ caama be dibi koo caama kunben, i n'a fo nijugu ka baara, o kama u be boli ka taa subagaw, ni karamɔɔɔw, ni yelikelaw, walisa ka se ka o koow nunu fanga cen u ka nyenemaya kɔɔɔ. A kunangoya ye min ye, o ye ko o mɔɔɔw be demeli nyinina mɔɔɔ minw fe, o mɔɔɔw yere de be dusu kasi gbansan de yerekera adamadenw kan. O la, ka boli boli mɔɔɔw fe ka demeli nyini, o ye bone yere de ye.

Here ni hɔɔɔɔɔɔɔɔ be sɔɔɔ Yesu Kirisita de kelenpe fe.

Nin ye kibaru duma ye ka di mɔɔɔ minw bee murukura siranya fe, ani dibi fanga digini be minw kan. Nka u na o hɔɔɔɔɔɔɔɔ ni o here sɔɔɔ min?

a. Yesu de ye sebaya bee tigi ye

Wajuli kitabu naani nunu bee be Yesu ka baara de yira an ma. U b'a yira an na ko mɔɔɔ o mɔɔɔ mana tɔɔɔɔɔɔɔɔ nijugu fe, a mana se Yesu fe, u bee tun be kɔɔɔɔɔɔ u keneyalen. Aw k'a lɔn ko Yesu ye Emanuweli ye, o kɔɔɔ ko «Ala b'an cema» Ka teme

Yesu fe, Matigi tun be adamadenw cema. K'a sɔɔ Ala ye sebaya bee tigi ye!

Ala ka see temena dibi fanga bee kan, a ka fanga ka bon ni jinew taa ye, a ka bon ni sitani taa ye. An te se k'an yere bosi jugu fanga bolo, nka an be se ka Yesu wele. Ale de ye sebaya bee tigi ye, a ye se sɔɔ dibi fanga bee kan. A be se ka dibi fanga kele k'a bo an ka nyenemaya la, ani ka here di an ma.

K'an jigi la Yesu kan, o dɔɔn b'a bo wa? Fen were te o ko fe ka ke wa?

b. Nimisali:

An ka kewali kitabu yɔɔ do kalan:

«Minu kera dannabaaw ye, olu caman tun be na ka jo u ka ko kelenw la jama nye na. Donbaayakela caman nana ni u ka sebenw ye ka u jeni mɔɔw bee nye na. O kitabuw sɔngɔ jatelen tun be warije waa biduuru bo. O cogo la Matigi ka kuma jensenna ni fanga ye ka a ka sebaaya jira.»
(Kewalen 19: 18-20)

O koo nunu bee tun kera Efezi jamana la. O dugu kɔɔ, joo koo, ni jinamoriya, ni subagaya koo tun cayara foo ka teme. K'a sɔɔ, an b'a ye nin yɔɔ la ko danabaw dɔw tun b'a fe ka u ka nyenemaya yelema. U banna u ka subagaya koo la mɔɔw bee nye na. Fen o fen tun be u bolo, ni o fen tun be u

jen dibi koo la, u banna o fenw bee la. An m'an kan ka nyine min ko, o ye ko o fenw songow tun ka gelen kosebe.

O magow ye u ka nyenemaya n'u ka kecogow yelema. U sonna ko Matigi Yesu ka ke u ka kuntigi kura ye. U banna nijuguw ka demeli ma, ani ka u yere kalifa Yesu ma.

K'a sorɔ o danabaw tun be o dugu kɔɔ, nijuguw be o min na fana. Yala ciden Poli ye ladili di u ma walisa u ka se ka see sorɔ jinaw ka fanga kan wa?

c. Ala ka keleke minaw koo:

«O bee ko, a ye aw barika bonya Matig ni a ka sebaaya fangama la. A ye Ala ka keleke minenw bee don aw la, walisa aw ka se ka jo ka sitane ka nanbaraw kunben. Katuguni an ni minnu be kele ke, o te Hadamadenw ye, nka o ye kuntigibaw ni fangatiw ni nin dinye dibima kunna sigibaaw ye, ani sankolo yɔɔw la jinew. O de kɔɔɔn a ye Ala ka keleke minenw be ta, walisa aw ka se ka kele ke don jugu la, ani aw selen ko u bee la, aw jolen ka se ka to.» (Efezikaw 6: 10-13)

Poli be kumana ko an ka Ala ka keleke minenw bee ta, kamasorɔ an ka kan ka fanga sorɔ ka bo Matigi la, an ka kan k'an jigi la a kan ka teme fen bee kan. Ka la a ka kuma n'a ka tnye la, ka jigi la a ka kisili n'a ka tileniya kan. An ka la kibaruduma la. N'an ye an ka jigi la o fen nunu bee kan, an bena ye ko Matigi bena an mara, ani ka janto an na, hali ni dibi fanga

y'an lamini. A bena an mara, o dɔɔɔn tɛ, a bena a ka hɛrɛ di an ma, ani an bena ye ko an ka siranya banna.

---

5 Ala Nyɛsiran

Mɔɔɔ ka kan ka siran Ala nyɛ wa?

A fila bɛɛ bɛ ye! An bɛ dɔw nyɔti u bɛ siran Matigi ka kiri don nyɛ. Ani ka fɔ dɔw ye ko Ala b'a fɛ ka u ka siranya bɛɛ ban.

Ka se ka nyɛfɔli kɛ o koo fila nin na, an ka yɔɔɔ fila kalan ka bɔ kitabu kɔɔɔ. Yɔɔɔ fɔb bɛ sɔɔɔ Luka ka kitabu kɔɔɔ, ani a filanan bɛ sɔɔɔ Yuhana la.

«Ne teriw, ne b'a fɔ aw ye ko, minnu bɛ mɔɔɔ farikolo faga ni u tɛ se ka foyi kɛ o kɔ, aw kana siran olu nyɛ. Aw ka kan ka siran min nyɛ, ne bɛ o jira aw la. Fanga bɛ Ala min fɛ ka mɔɔɔ faga, o kɔ k'a ni fili jahanama kɔɔɔ, a ye sira o de nyɛ. ɔwɔ, ne b'a fɔ aw ye, a ye sira o de nyɛ.» (Luc 12: 4-5)

Yesu de ye nin kumaw fɔ. A bɛ an wele ka bɔ o kuma fɛ, ko an ka siran Ala nyɛ. Ani a b'a yira an ma, fɛn min ye a kun ye.

«Siran tɛ kanuya la, nka kanuya dafalen bɛ siran gen ka bɔ yen, k'a masɔɔ tɔɔɔ bɛ siran fɛ. Min bɛ siran, o ma dafa kanuya la.» (1Yuhana 4: 18)

Ka tɛmɛ ni sura labanw la, ciden Yuhana bɛ kuma na a ka danaba sebɛw fɛ. A b'a fɔɔra u ye ni jaageleya ye ko siranya man kan ka u minɛ, ka u to Ala bolo. N'o tɛ, a bɛ se ka kɛ barinan koo ye ka u ni Ala ka jɛnyɔɔɔnya cɛn.

O la, an ye yɔɔɔ fɔɔ min kalan, Yesu tun bɛ kumana mɔɔɔ min tun banna ka danaya kɛ, mɔɔɔ minw tun banna a la, wala cɛw wala muso minw Yesu ka koo tɛ foyi ye u fɛ. O mɔɔɔ sifaw bɛ siran fɛn bɛɛ nyɛ.

Ayiwa mun na Yesu bɛ mɔɔɔ dɔw wele ko u ka siran Ala nyɛ? O ye barina koo ye. Tinyɛ tɛ wa! Matigi fani lo ni makari ye, ani a bɛ kuma an fɛ ka tɛmɛ a ka kanuya barika la.

1. Ka siran Matigi nyɛ :

Nin kumaw min Yesu y'a fɔ ko an ka siran Ala nyɛ ale min bɛ se k'an fili jahanama la, a ye o fɔ a ka kanuya de barika la. An kɔn na ka fɔ nin sebɛ la ko siran bɛ se k'an nyɔti an bɛ kɔɔsili don geleya nataw dɔw la, wala siranya bɛ se ka kɛ an bɛ miiri nyuma dɔ ta tuma min an bɛ geleyaw dɔ nya fɛ. Den min t'a lɔn ko saa ka baga bɛ se k'a faga, ale den sugu bɛ se k'a madon saa la, a tɛ siran. K'a sɔɔɔ mɔɔɔ kɔɔɔba min b'a lɔn ko kojugu lo, ale bɛna boli saa nyɛ.

Ayiwa, Yesu tun b'a fe a ka lamenikelaw k'a kojugu yoro famu, wala u hakili tun te kojugu min na.

O de y'a to Yesu kumana Ala ka kiri koo la, ani jahanama koo la. Fen fila be yen min be siranya di mago ma.

Mago do be nyenemaya i n'a fo o koo fila te nyenemaya kono. K'a soro Ala yere de ye kiritigela tileni ye. Anw adamadenw tileni te, ani Ala be min nyinina an fe, an te se ka ke ten ka ye. Banbali min kera Kiritigela ye, k'a to a ka masaya kiritige yoro la, mago o mago min m'a jigi la Yesu Kirisita kan, «kiri» bena ben olugu kan. Olugu bena taa jahanama la. Yesu y'a fo ko o yoro, nyin nyimi ni kasi de be o yoro la. Tun k'a lon banbali de be o yoro la. (Matiyo 22: 13)

Nin koo bee fo kun te Yesu fe ka an siran, nka a y'a fo jango mago minw datugura tulogeleya fe, u ka nin kuma siranya kuma men, ani ka bo u ka tulogeleya la, ani ka nyenemaya. Ani u ka u ka danaya bila Yesu la, ale kelenpe min be se k'an kisi o sini ka halakili fe.

Aw min ye nin sebe kalanbagaw ye, ni nin sebe ye siranya bila aw la, an be aw jaa geleya ko aw ka dogoyoro yaala Yesu Kirisita fe, walisa aw ka se ka kisi jahanama ma.

Yesu ka kuma b'a to an be janto sini ka kojugu ma, a t'a fe an ka nyenemaya siranya kono, a b'a fe k'an kisi, ani k'an bo siranya la k'an don here ni dusu suma kono. Nin miirili b'an

sama ka don yɔrɔ filana min an y'a kalan, o yɔrɔ min ciden poli b'a fɔ ko «Ala ye kanuya ye» ani a sinsini be o la caama.

2. Ala ye kanuya ye :

Yuhana y'a yira ko Ala ye a ka kanuya yira, k'a dence Yesu ci nin dinye kɔnɔ i n'a fɔ saraka an ka jurumu kɔsɔn, walisa ka se ka nyenemaya di an ma, o nyenemaya b'a to an be Ala lon ani ka taama n'a ye jenyɔɔɔnya nyuma na. Yesu ye nyenemaya banbali di an ma, ani jigi ko an bena kunu ka bo suw cema.

Ka kenye ni kitabu ka ka kuma ye, minw be celabeni nyini ni Ala ye, ani ka la Yesu ka sarakali koo la, olugu be yeɛma ka ke Ala denw ye. Ala be ke u ka faa ye, o Faa nyuma ye min fani lo kanuya la. Ka kenye ni ciden Yuhana ka fɔtaa ye, jenyɔɔɔnya min be danaba ni Faa Ala ce, siranya sii m'an kan ka sigi yɔrɔ sɔrɔ danaba la tugu.

a. Yala danaba be se ka siran Ala nye fana wa ?

An bee b'a lon ko siranya koo kɔni be fan bee la. Mɔɔɔw do kɔɔɔra u ka landaw dɔw bolo, ani o landa ka koo kecogo tun be siranya di u ma kosebe. Dɔw toora siranya banbali la, ani o bɔɔra u face wolo ka fariya kɔsɔn. Ani bi u kera danabaw ye, ka sɔrɔ u face wolo ka siranya cogo be u dusukun na tugu.

An mako be ka kitabu famu kosebe. An bee mako be ka Ala lon i n'a fɔ an Faa. K'a masɔrɔ an b'a fe k'a ka kanuya mine ani ka se ka nyenemaya a ka yelen kɔnɔ.

b. Nka, k'an to danaya la, n'an ye filili baa ke, yala an man kan ka siran Ala nye wa ?

Ni o seera kɔni, an ka kan k'a lɔn ko Ala bena an nyegi. Ni Ala ko a be danaba nyegi, o ye ka A ka kanuya yira o danaba la. Face nyumaw bee be u denw nyegi k'a u kolo, walisa o den ka se ka lamɔ ka ke mɔgɔ nyenema ye dinya kɔnɔ, ani ka o den tanga a yere ka nyenema halaki koo ma. Danaba ni Ala fana be ten. Ala be an kolo walisa ka se k'an kisi kunkanko jugu ma, ani k'an deme walisa an ka kɔgɔ danaya la, ani an cogo ka bo Yesu Kirisita ma

A ka di Ala ye ni a ye a ka denw ye u be nisɔndiyara kanuya kɔnɔ. Ani ni Ala b'a fe an ka kamineli ke ale fe kanuya barika la, a b'a fe an ka baara ke Ale ye fana, ani an ka taama ka tugu ale kɔ, o kana ke ni siranya ye. K'a masɔɔ Ala b'a fe ka anw ni ale ce ka siranya bee gben ka bo ye. Nka A be se ka o ke, n'a ya sɔɔ ko an lani b'a ra ko Ala ye an kanu kosebɛ.

N'aw mako b'ala a be se ka weeleli ke Paster KAMBOU

Félix fe:

Telefoni: + 226 76 03 19 06

Watts up: + 226 70 81 82 80

Email: fxkambou@gmail.com